

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/4621
6-K-139

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-150/2444/4934
Konu : Yazılı soru önergesi

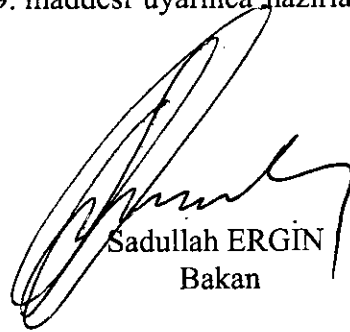
23/03/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 08/03/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.
0.10.00.00-52858 sayılı yazı,
b) 23/03/2012 tarihli ve 1191/2521 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Batman Milletvekili Ayla Akat Ata tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/4621 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2012-610.01-150/2443/4933
Konu : Yazılı soru önergesi

23 / 07 / 2012

Sayın Ayla AKAT ATA
Batman Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/4621 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A- Pozantı M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuyla ilgili olarak, 25 ve 26 Şubat 2012 tarihlerinde çeşitli medya kuruluşlarında yapılan haberler üzerine, ileri sürülen iddiaların mahallinde araştırılması amacıyla söz konusu Kuruma kontrolör gönderildiği; yapılan inceleme sonunda 6 ceza infaz kurumu görevlisi hakkında adlî ve idarî soruşturma başlatıldığı;

B- İnsan Hakları Derneği Mersin Şubesi tarafından hazırlanan, Pozantı Çocuk İnfaz Kurumuyla ilgili 12/07/2011 tarihli yazının, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığınca, 09/10/2011 tarihinde Bakanlığımıza gönderildiği; yazıda ileri sürülen iddiaların araştırılması için yazı ve eklerinin 21/10/2011 tarihinde Pozantı Cumhuriyet Başsavcılığına gönderildiği;

Anlaşılmıştır.

II- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununda değişiklik yapan 22/07/2010 tarihli 6008 sayılı Terörle Mücadele Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, çocuklar lehine olmak üzere, çocukların işlediği terör suçlarından 3713 sayılı Kanunun 5. maddesi uyarınca yarı oranında artırım yapılmaması, terör suçu işleyen tüm çocukların çocuk mahkemelerinde yargılanmaları ve terör suçlarıyla ilgili olarak çocuklar hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılabilmesi, seçenek yaptırımlara çevirebilme ve erteleme kararı verilebilme imkânı getirilmiştir.

Kurumda barındırılan ve kamuoyunda taş atan çocuklar olarak bilinen çocuklar, 6008 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce, adlî olarak tanımlanan tutuklu çocuklardan ayrı odalarda barındırılmakta iken, anılan Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte suça sürüklenen tüm çocukların bu neviden suç ayırımına tabî tutulmaksızın, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Çocuk kapalı ceza infaz kurumları" kenar başlıklı 11. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılırlar." hükmüne uygun olarak barındırılmaktadırlar.

Pozantı M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki çocuklar, 6 ve 7 Mart 2012 tarihlerinde Sincan Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna sevk edilerek, gelişimlerine uygun modern infaz sistemine göre hazırlanmış tek kişilik oda sistemine dayalı koşullarda barındırılmaya başlanılmıştır.

III- Pozantı Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen cevapta;

Kurum idaresi tarafından, 2010 yılında 1, 2011 yılında 3, 2012 yılında 1 kez cinsel taciz veya cinsel istismar iddiasına yönelik olarak, adlî ve idarî soruşturma yapılmak üzere ihbarda bulunulduğu;

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Kurumda, 2010 yılında 876, 2011 yılında 776 ve 2012 yılında 169 oda değiştirme talebinin yerine getirildiği,

Bildirilmiştir.

IV- A- 5275 sayılı Kanunun 8 ve devamı maddelerinde ceza infaz kurumlarının türlerine yer verilmiş olup, 11. maddesinde, çocuk kapalı ceza infaz kurumları, 12. maddesinde gençlik kapalı ceza infaz kurumları, 15. maddesinde ise çocuk eğitimevleri düzenlenmiştir. Bu çerçevede, tutuklu çocuklar öncelikle kendilerine ait kapalı ceza infaz kurumlarında, çocuk sayısının az olduğu ve çocuk kapalı ceza infaz kurumunun olmadığı illerde ise yetişkin ceza infaz kurumlarının çocuklar için ayrılmış bölümlerinde, hükümlü çocuklar ise çocuk eğitimevlerinde barındırılmaktadır.

Çocuk eğitimevleri ve çocuk kapalı ceza infaz kurumları eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır. Bu kurumlarda, çocukların suça itilmesine neden olan, yetersiz aile ve sosyal çevre gibi etkenlerin ortaya çıkarılması, elde edilen bilgiler doğrultusunda uygun müdahalelerin yapılmasını temel alan, çocuğun yeniden topluma kazandırılmasını sağlamaya yönelik eğitim ve iyileştirme çalışmaları yürütülmektedir.

B- Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan çocuklar, psikolojik ve sosyal problemlerine çözüm bulabilmek amacıyla kurumda görevli psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarıyla görüşebilmektedirler. Bu kapsamda, kurum uzmanları, çocuğun bireysel özelliklerini de dikkate alarak bireysel ya da grup çalışmaları yoluyla çocukların daha sağlıklı ve uyumlu bireyler olmaları yönünde onları destekleyecek çalışmaları yürütmektedirler. Bu esnada, ailesi ya da başka sosyal destek sistemleri de harekete geçirilerek çocuğa gerekli müdahalelerde bulunmaktadır. Ayrıca salıverilme sonrası koruma ve yardım çalışmalarıyla, çocukların eğitimlerini sürdürmelerine ve iş bulmalarına yardımcı olunmaktadır. Böylece, çocukların toplumda uyumlu bireyler olarak yer almalarına katkı sağlanmaktadır.

"Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışan Personelin Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesi"(ARDİÇ Programı) kapsamında, psiko-sosyal yardım servisi tarafından, çocuk hükümlü ve tutuklulara yönelik yürütülen hizmetlerin güçlendirilmesi amacıyla, kurumların psiko-sosyal yardım servisi uzmanlarınca (sosyal hizmet uzmanı ve psikologlar) uygulanmak üzere, "Genel Bilgiler ve Yaklaşım İlkeleri", "Kişisel Gelişim", "Buradayım-Güvenli Davranış", "Aile Eğitimi", "İyiye Doğru Öfke Kontrol", "Cinsel İstismara Yaklaşım", "İnfaz ve Koruma Memurlarına Yönelik Psiko-Sosyal Destek Bilgilendirme" isimli yedi ayrı psiko-sosyal destek ve müdahale programı geliştirilmiştir. Bu kapsamda, Bakanlığımız Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü eğitim merkezlerinde 2008 ilâ 2011 yılları arasında 1.153 personele eğitim verilmiştir.

Bu programlarla, personelin bilgisinin artırılması, kişisel gelişim, güvenli davranış, öfke kontrolü ile çocukların kişilik ve kişisel gelişimlerinin desteklenerek, farkındalıklarının artırılması, yeni yaşam becerileri kazandırılarak suç davranışının önlenmesi amaçlanmaktadır. Aile Eğitim Programıyla da, çocuğun kurumda ve tahliye sonrasında ihtiyaç duyduğu ebeveyn desteği sağlanmasına çalışılmaktadır.

Öte yandan, 4 pilot kurumda uygulaması devam eden Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi içinde yer alan ARDEF (Araştırma-Değerlendirme Formu) ile her hükümlünün bireysel olarak değerlendirilmesi, risk düzeyinin saptanması ve bu duruma uygun bireysel iyileştirme planının yapılması amaçlanmaktadır. Bu bireysel iyileştirme planının belirli dönemlerde gözden geçirilerek izleme ve takibi gerçekleştirilmekte olup, bu izleme ve değerlendirme ışığında hükümlünün erken salıverilmesi gibi yararına olabilecek planlamalar yapılmaktadır. Bu sistemle, hükümlünün kuruma kabulü, gözlem ve sınıflandırılması, kurum

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yaşamı, iyileştirme faaliyetleri, ailenin sürece katılımı, yönetsel uygulamalar, salıverilme sürecine ilişkin düzenlemeler de yapılmaktadır. Söz konusu sistemin tüm kurumlara yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir. Bu kapsamda, UNICEF'in teknik desteğiyle, 2012-2014 yılları arasında devam edecek olan "Türkiye'de Çocuklar İçin Adalet" Projesi Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde yürütölmektedir.

V- Psiko-sosyal yardım servisi uzmanları (sosyal hizmet uzmanı ve psikologlar) tarafından personele yönelik uygulanan programlar arasında yer alan;

A- Cinsel İstismara Yaklaşım Programı, cinsel istismar tanımı, cinsel istismarın çocuklar üzerindeki etkileri, cinsel istismara uğrayan çocuklar için hukuksal, tıbbî ve adlî süreçlerde atılması gereken temel adımlar, cinsel istismara uğrayan çocukların yaşayacağı süreçle ilgili bilgilendirilmesi, cinsel istismara maruz kalan çocuk ve ergene yaklaşım ve müdahale etkileri gibi konularda psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarının bilgilerini ve müdahale güçlerini artırmak amacıyla geliştirilmiş kılavuz niteliğinde bir programdır.

B- İnfaz ve Koruma Memurlarına Yönelik Psiko-Sosyal Destek Bilgilendirme Programları, kurumda bulunan çocuklara yönelik psiko-sosyal yardım servisi tarafından yürütölen çalışmaların kurumda hizmet veren diğer birimler ve personelle birlikte koordineli olarak etkili ve verimli yürütölmelerini sağlamak ve çocuklarla çalışan personelin, çocuklarla çalışma konusunda duyarlılıklarını artırmaya yönelik bilgi paylaşımını içeren bir programdır.

Bu programlarla personelin bilgi eksiklerinin giderilmesi, kurum içi ve kurumlar arası ortak bir dil, tutum ve davranış geliştirilerek ulusal ve uluslararası çocuk hakları mevzuatı ışığında çocuğun yüksek yararının hayata geçirilmesi ve hak mahrumiyetlerinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

VI- Çocukların fiziksel, psikolojik ve sosyal gelişim özellikleri ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, modern ceza infaz anlayışına uygun Ankara, İstanbul ve İzmir'de müstakil çocuk ceza infaz kurumları hizmete açılmıştır. 2012-2017 Malî Yatırım Programı kapsamında, Diyarbakır, Tarsus ve Kayseri'de çocuk kapalı ceza infaz kurumları; İstanbul, İzmir, Erzurum ve Diyarbakır'da çocuk eğitimevleri yapımı plânlanmıştır. Ayrıca, Ankara Çocuk Eğitimevi de 2012 yılı Haziran ayı içinde hizmete açılacaktır.

Bu kurumlar, müstakil tuvalet ve banyosu bulunan tek kişilik odalardan ve gündüzleri diğer çocuklarla birlikte ortak yaşam alanları ile eğitim ve iyileştirme amacıyla oluşturulmuş bölümlerden oluşmaktadır.

VII- Mevzuatımızda, çocuklar yönünden özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması gerektiğinin belirtilmesi nedeniyle, çocuklara yönelik hapis cezasına alternatif tedbirler getirilmiş olup, bu tedbirlerde çocuğun eğitime devam etmesi, örgün eğitime devam etmiyorsa meslek eğitimi alması hususlarına yer verilmiştir.

A- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunun, çocuğun haklarının korunması amaçlayan "Temel ilkeler" kenar başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulmasının gerektiği, (j) bendinde ise tedbir kararı verilirken kurumda bakım ve kurumda tutmanın son çare olarak görülmesi, kararların verilmesinde ve uygulanmasında toplumsal sorumluluğun paylaşılmasının sağlanmasının gözetileceği hüküm altına alınmıştır.

B- 5402 sayılı Denetimli Serbestlik Hizmetleri Kanunu 20/07/2005 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 5402 sayılı Kanunun, "Koruma kurullarının görevleri" görevleri kenar başlıklı 17. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, müdürlüklerden

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

iletilen suçtan zarar gören kişilerin karşılaştıkları sosyal ve ekonomik sorunların çözümü ile ceza infaz kurumlarından salıverilen hükümlülerin meslek veya sanat edinmelerinde, iş bulmalarında, sanat sahibi olanlar ile tarım işletmeciliği yapmak isteyenlere araç ve kredi sağlanmasında, işyeri açmak isteyenlere yardım edilmesinde ve karşılaştıkları diğer güçlüklerin çözümünde yardımcı olmak, çocuk ve genç hükümlülerin öğrenimlerine devam etmelerini sağlamak, diğer hükümlülere bu konuda yardımcı olmak, koruma kurullarının görevleri arasında belirtilmiştir.

Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak Denetimli Serbestlik ve Yardım Hizmetlerinden Sorumlu Daire Başkanlığı kurulmuştur. 2006 yılı başında da 133 merkezde denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlükleri hizmet vermeye başlamıştır. Çocuğun toplum içerisindeki rehabilitasyonunun sağlanarak, topluma kazandırılması ve böylelikle yeniden suç işleme olasılığının azaltılması denetimli serbestliğin temel görevleri arasında olup, 2012 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla 9.024 çocuk hakkında denetimli serbestlik kararı verilmiştir.

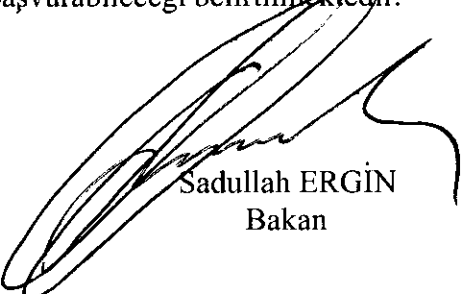
133 ağır ceza merkezinde teşkilatlanan denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlükleri tarafından, çocuklar hakkında yalnızca mahkemece verilen kararlar yerine getirilmemekte, çocukların yeniden topluma kazandırılması için çocuklara rehberlik ve aile danışmanlığı hizmeti verilmektedir. Ayrıca, çocukların yeniden suça karışmalarının önlenmesi için diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmaktadır.

Denetimli serbestlik ve yardım merkezleri şubelerinde görev yapan psikolog, sosyolog, sosyal çalışmacı, öğretmen ile infaz ve koruma memurlarına iki hafta içinde toplam 70 saat süreyle "Denetimli Serbestlik Hizmetleri Çocuk ve Genç Hükümlülerle Çalışma" eğitim programı verilmiştir. Bu kapsamda 15 eğitici bu eğitimi vermek üzere eğitilmiş, 200 uzman ve 100 infaz ve koruma memuru eğitim programına katılmıştır.

C- Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne yayımlanan 51 Nolu "Çocuk Hükümlü ve Tutukluların Eğitim Öğretim Faaliyetleri Hakkında Genelge" hükümleri uyarınca, ceza infaz kurumlarından salıverilen çocuklar Bakanlığımız Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne bildirilmekte olup, bu kapsamda salıverilen çocuklara, salıverme sonrasında akademik ya da meslekî eğitimlerine nasıl devam edebilecekleri, bunun için hangi kurumlara başvuracakları ve karşılaştıkları diğer sorunların çözümü için adreslerine bir yazı gönderilerek bilgilendirme yapılmaktadır.

D- Milli Eğitim Bakanlığınca yayımlanan 05/02/2004 tarihli ve 2004/06 Nolu Genelgede, "İslahevlerinden tahliye olan öğrencilerden kurumun isteği üzerine yatılılık şartlarını taşıyanlar, milli eğitim müdürlüklerince kontenjanı uygun olan pansiyonlu okullara yerleştirilerek, parasız yatılı olarak öğrenimlerini sürdürmeleri sağlanacaktır" hükmü yer almıştır. Bu Genelge hükmü dolayısıyla, salıverilme sonrasında çocuklar yatılı okullara da yerleştirilebilmektedir. Örgün eğitime devam edemeyen çocuklar ise meslek edinmeleri amacıyla meslekî eğitim merkezlerine yönlendirilmektedirler. Ayrıca, salıverilen çocuklara karşılaştıkları her türlü sorunla ilgili olarak, ikamet ettiği bölgede yer alan denetimli serbestlik ve yardım merkezi şube müdürlüğüne başvurabileceği belirtilmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan